



Tehyn näkemyksiä ikäihmisten hoidosta ja henkilöstömitoituksista

Mervi Flinkman, sh, TtT

Työvoimapolitiittinen asiantuntija,

Yhteiskuntasuhteet ja kehittäminen toimiala,

Tehyn hallitus 27.2.2019



Akuutti ikäihmisten hoidon kriisi

- Valvira keskeytti Kristiinankaupungissa sijaitsevan Esperi Care Oy:n Hoivakoti Ulrikan toiminnan 24.1.2019.
- Valvirassa vireillä Esperi Care Oy:tä koskeva laaja valvonta-asia, joka liittyy mm. henkilöstön riittävyteen ja vastuuhenkilöiden työpanokseen. Valvontapäätös tehdään keväällä 2019.
- Aluehallintovirasto keskeytti 8.2.2019 Alavudella sijaitsevan hoivayritys Attendon Pelimanni-hoivakodin toiminnan.
- Itä-Suomen aluehallintovirasto havaitsi tarkastuskäynnillä Attendo Jalava-toimintayksikössä Joroisissa 5.2.2019 merkittäviä puutteita. Attendo teki nopealla aikataululla korjaavia toimenpiteitä. Aluehallintovirasto katsoi että toiminta voi jatkua.



- Valviraan on tullut kahden vuoden aikana viitisentoista tapausta, joissa omainen epäilee, että ikäihmisen ympärivuorokautisessa hoivassa olisi tapahtunut vanhuksen kuolemaan johtanut epäasianmukaisuus.
- Vuoden 2019 kuuden ensimmäisen viikon aikana aluehallintovirastoihin on tehty 110 kpl epäkohtailmoituksia ja 75 kantelua vanhusten hoivapalveluihin liittyen.
- Valvonta-asioissa hoivapalvelun järjestäjille annetaan ensisijaisesti aina ohjausta ja neuvontaa. Luettelo muista toimenpiteistä:
 - ✓ määräyksen antaminen
 - ✓ uhkasakon asettaminen
 - ✓ toiminnan keskeyttäminen
 - ✓ käyttökielto
 - ✓ luvan peruuttaminen
 - ✓ rikosilmoitus poliisille



Ikäihmisten hoidon huono tilanne ja henkilöstön kuormitus jatkunut jo vuosia

- Ikäihmisten hoidon ongelmat olleet vuosia julkisuudessa.
- Tehy on toiminut aktiivisesti epäkohtien esille tuomisessa.
- Tamperelainen Koukkuniemen vanhainkoti sai useita huomautuksia liian vähäisestä henkilöstön määrästä 2000-luvulla. Tämän seurauksena organisaatiossa vakinaistettiin noin 100 hoitajaa ja fysioterapeuttia.
- Aluehallintovirastot ovat tehneet lukuisia tarkastuksia ja antaneet päätöksiä koskien ikäihmisten hoidon julkisia ja yksityisiä organisaatioita.
- Eduskunnan oikeusasiamies nostanut esille ikäihmisten hoitoon liittyviä epäkohtia.
- Tehyn keskustoimisto ja aluetoimistot ovat aktiivisesti hoitaneet henkilöstömitoituksiin liittyviä ongelmatapauksia.



Ikäihmisten hoito numeroina/THL

- Ympäri vuorokautisessa hoidossa työskentelee noin **30 000 ammattilaista** ja hoidetaan noin **41 000 pitkäaikaisen hoidon asiakasta**.
- Kotihoidossa työskentelee noin 15 750 ammattilaista ja asiakkaina on noin 53 010 henkilöä.
- Keskimääräinen henkilöstömitoitus tehostetussa palveluasumisessa on julkisella sektorilla 0.66 ja yksityisellä sektorilla 0.64 (vuosi 2018).
- Ympäri vuorokautisessa hoidossa henkilöstömäärä on kasvanut noin 1000:lla kahden viime vuoden aikana.
- Kotihoidossa henkilöstöä on lisätty yli 1700 lähihoitajan toimella kahden vuoden aikana.
- Erityisesti lähihoitajien määrä on noussut. Sen sijaan sairaanhoitajien määrä on pysynyt ennallaan.



Tehyn vaatimukset ikäihmisten hoitoon liittyen

- Vanhuspalvelujen rahoitus ja taso tulee saattaa Pohjoismaiselle tasolle.
- Työolosuhteita, henkilöstön työhyvinvointia ja alan vetovoimaisuutta on parannettava.
- Johtamisen ja esimiestyön asemaa vanhuspalveluissa on vahvistettava ja erityisesti lähiesimiestehtäviä on lisättävä.
- Omavalvontaa ja viranomaisvalvontaa on tehostettava. Valvontaprosesseja on nopeutettava.
- Laiminlyönneistä tulee seurata kunnolliset sanktiot.



Tehyn vaatimukset/henkilöstömitoitus

- Henkilöstömitoitus lakiin.
- Hoitohenkilöstönmitoitusta tehostetussa palveluasumisessa on nostettava nykyisestä minimimitoituksesta $(0.5) > 0.7$.
- Hoidon tarve ja siinä tapahtuvat muutokset sekä saattohoito on otettava nykyistä paremmin huomioon henkilöstömitoituksissa.
- Hoidon tarve on arvioitava kansallisesti yhdenmukaisella tavalla esimerkiksi RAI-mittarilla
- Henkilöstömitoitukseen on laskettava ainoastaan sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden (esimerkiksi lähihoitajat ja sairaanhoitajat) työtunnit, jotka kohdentuvat välittömään hoitotyöhön.
- Kuntoutuksen saatavuus on turvattava.

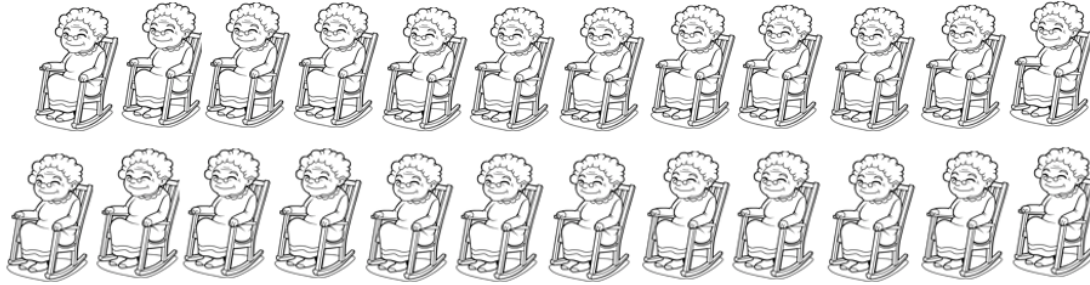


Minimimitoituksen nostaminen 0.7:ään (THL)

- Mitoitusvaatimuksen asettaminen 0,7 hoitajaan yhtä asiakasta kohden lisää ympärivuorokautisen hoidon menoja noin **170-190 miljoonaa euroa**.
- Henkilöstömäärä kasvaisi noin 4200:lla – pääasiassa lähihoitajia.
- THL:n arvion mukaan myös kotihoitoon pitää lisätä työntekijöitä.
- Uusia lähihoitajia tulee vanhusalalle tällä hetkellä noin 1800-2000 vuodessa.
- Uusia ammattilaisia tarvitaan korvaamaan alalta eläkkeelle siirtyneet hoitajat, ja ammattihenkilöstön kokonaismäärä on vanhuspalveluissa viime vuosina kasvanut asiakasmäärän kasvun myötä.



ASIAKKAITA

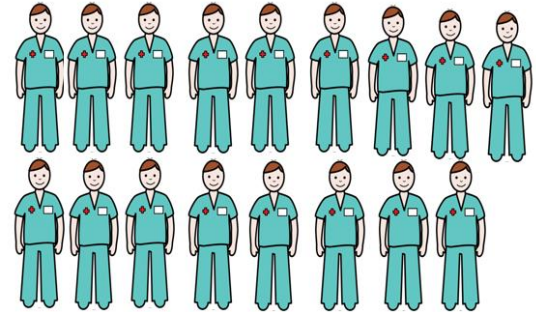
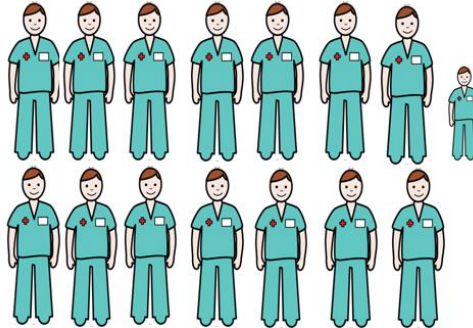
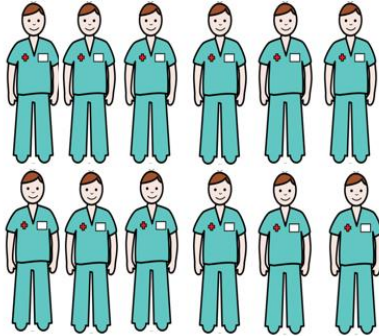


= 24

$$12/24=0,5$$

$$14,5/24=0,6$$

$$17/24=0,7$$



0,5	ma	ti	ke	to	pe	la	su
aamu	5	5	5	5	6	5	5
ilta	2	2	2	2	2	2	2
yö	1	1	1	1	1	1	1
vp	4	4	4	4	3	4	4
yht	12	12	12	12	12	12	12



0,7	ma	ti	ke	to	pe	la	su
aamu	6	6	6	7	7	6	6
ilta	3	3	3	3	3	3	3
yö	2	2	2	2	2	2	2
vp	6	6	6	5	5	6	6
yht	17	17	17	17	17	17	17

**Työntekijöillä 5 työpäivää ja
2 vapaapäivää/viikko,
poissaolot korvattu sijaisilla**

**Asiakkaita 24, vakanssien
määrä 12/ 14,5 / 17**

0,6	ma	ti	ke	to	pe	la	su
aamu	6,5	6,5	6,5	6,5	5,5	5	5
ilta	3	3	3	3	3	3	3
yö	1	1	1	1	1	1	1
vp	4	4	4	4	5	5,5	5,5
yht	14,5	14,5	14,5	14,5	14,5	14,5	14,5





STM valmistelutyö/laki ja laatusuositus

- Säätytalon monialainen työkokous 1.2.2019, perhe- ja peruspalveluministeri Saarikko: 25 sitoumusta ikäihmisten hoitoon, joilla parannetaan vanhuspalvelujen laatu ja valvontaa julkisella sekä yksityisellä sektorilla. Tehy mukana sitoumuksessa.
- Hyvinvoinnin ja terveyden ministeriryhmä käynnisti 12.2.2019 vanhuspalvelulain uudistamistyön. Tarkastelu tehdään yhdessä sosiaalihuoltolain kanssa.
- Lainsäädännön valmistelun rinnalla päivitetään vanhuspalvelujen laatusuositukset vuosille 2020 – 2023.
- Ministeriössä valmistelussa myös kansallinen ikästrategia.



Lisäresursseja ikäihmisten hoidon valvontaan

- Eduskunta myönsi vuoden alusta 250 000 euroa ikäihmisten oikeuksien valvontaan eduskunnan oikeusasiamiehen toimistolle. Rahoilla on palkattu kaksi vanhusten oikeuksien asiantuntijaa.
- Hallitus on valmistautunut tuomaan eduskunnalle pikaisesti lisätalousarvion helmikuussa 2019. Siinä myönnetään vanhusten ja vammaisten palvelujen ohjaukseen ja valvontaan yhteensä **720 000** euroa. Rahoituksella palkataan uusia valvovia virkamiehiä: 8 AVI:t, 3 Valvira ja 1 STM.



Sosiaalihuollon valvonta/nykytila

- Valvirassa ja aluehallintovirastoissa on varattu yhteensä 20–25 henkilötyövuoden verran työntekijöitä vanhustenhuollon laadun lupa- ja valvontatoimintaan.
- Valvirassa koko sosiaalihuoltoa valvoo yhdeksän ihmistä. Jokainen tekee myös vanhushuollon valvontaa. Yksi on erityisesti vanhustenhoidon erityisasiantuntija.
- Jokaisessa kunnassa pitää olla vähintään yksi tai yleensä useampi virkamies, joka vastaa tilaajavalvonnasta.